

CERTIFIERAD
FN-SKOLA

FN-förbundet
UNA SWEDEN

Aktion FN för mänskliga rättigheter

elevmaterial

INNEHÅLL

VAR MED I AKTION FN.....	3
AKTION FN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	4
10 FAKTA OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	6
FÖRDJUPNING: UNg AGENDA.....	8
MATERIAL.....	10

VAR MED I AKTION FN

Aktion FN är en aktion som görs av FN-elevföreningar på FN-skolor fyra gånger per år. Aktion FN ger FN-elevföreningar chansen att sprida information och skapa engagemang för FN och en bättre värld.

Genom Aktion FN är er skola med och uppmärksammar och stödjer FN:s arbete samt bidrar till ett bättre samhälle lokalt och globalt. Aktionerna synliggör även er förening på skolan och är ett bra tillfälle att värva fler medlemmar till er FN-elevförening.

Till varje Aktion FN finns förslag på aktiviteter på skolan, material att använda till dem samt förslag på fördjupning i det aktuella ämnet.

Har ni frågor? Kontakta oss på skolenheten (Terese, Hanna, Jonas eller Helen) via FN-förbundets hemsida: <https://fn.se/om-oss/organisation/personal/>

Aktion FN läsåret 2020/21

För Globala målen – inför FN-dagen	vecka 43	skickas ut vecka 40
För mänskliga rättigheter – inför MR-dagen	vecka 50	läggs upp digitalt vecka 47
För jämställdhet – inför kvinnodagen	vecka 10	skickas ut vecka 6
För fred	vecka 18	skickas ut vecka 15

AKTION FN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Enligt FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och FN:s rasdiskrimineringskonvention är alla människor lika mycket värda och har samma rättigheter oavsett etnicitet, kön eller identitet. Trots det utsätts många för trakasserier och hatbrott på grund av sin etnicitet. Ingen får diskrimineras eller utsättas för trakasserier, varken fysiskt eller online. Var med och ta ställning mot rasism tillsammans med oss!

Vad? En aktion där deltagarna uppmanas att ta ställning mot rasism. Den **fysiska aktionen** består av en installation av stolar som uppmärksammar att endast 3 procent av anmälda hatbrott i Sverige klaras upp. Ingen får utsättas för rasism. Om det ändå sker ska människor tryggt kunna anmäla hatbrott och bli hörda när de gör det. Vi behöver alla stå upp mot rasism i vår egen vardag. Framför allt krävs ökad kunskap och handlingskraft hos ansvariga myndigheter och i rättssystemet för att fler ska våga anmäla hatbrott och få rättvisa. Denna gång skickas inget fysiskt material ut till skolorna men se fn.se/portalen för digitalt material att skriva ut även till den fysiska aktionen. Den **digitala aktionen** stöttar kampanjen #FIGHTracism som Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR) bedriver i kampen mot rasism.

Varför? För att uppmärksamma vikten av att ta ställning och agera tillsammans mot rasism.

När? Inför internationella dagen för mänskliga rättigheter den 10 december.

Hur?

Fysisk aktion: Eftersom coronapandemin begränsar möjligheterna till stora sammankomster föreslår vi att ni gör en installation som kan stå för sig själv om ni önskar genomföra en fysisk aktion. Ställ upp på en synlig plats på skolan stolar så att de tillsammans formar siffran 3 som är den procentsats av anmälda hatbrott som klaras upp i Sverige. Sätt i anslutning till stolarna upp affischen *Installation* som förklarar vad stolarna symboliserar samt affischen *Fight racism* som beskriver hur vi konkret kan agera mot rasism. Tejpa gärna fast även affischen *Det faller mellan stolarna* på några av stolarna för att förtydliga ert budskap. Lägg fram faktabladet *10 fakta om mänskliga rättigheter*. Marknadsför installationen med hjälp av marknadsföringsaffischen och sociala medier-kitet. Allt material hittar ni på: <https://fn.se/portalen> lösenord: *tunisien*.

Digital aktion: Bjud in till ett digitalt möte med syfte att engagera fler i kampen mot rasism. Berätta om situationen idag med hjälp av faktabladet *10 fakta om mänskliga rättigheter* samt ge med hjälp av affischen *Fight racism* konkreta tips på hur vi tillsammans kan agera mot rasism. Uppmuntra sedan mötesdeltagarna att vara med i kampanjen #FIGHTracism som Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR) bedriver. Visa materialet som består av ett sociala medier-kit de kan använda för att sprida budskapet i sociala medier samt var det finns att ladda ner: <https://fn.se/engagera-dig/fniskolan/resurssida/aktion-fn/> Lösenord: tunisien. Avsluta mötet med att bjuda in till ett uppföljande möte där ni kommer fördjupa er om ungas möjligheter att påverka för en bättre värld, se förslag på upplägg under rubriken *Fördjupning: UNg Agenda*.

10 FAKTA OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

- 1. Den 10 december 1948 antog FN den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna** som består av 30 artiklar som gemensamt uttrycker de grundläggande och universella fri- och rättigheterna. Artiklarna behandlar både områden som alla har rätt till, som frihet och utbildning, och områden som alla har rätt att skyddas från, som slaveri och tortyr. **De mänskliga rättigheterna gäller för alla.** De slår fast att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Rättigheterna är odelbara och beroende av varandra, vilket betyder att makthavare inte kan välja ut enbart några rättigheter som de tycker passar deras stats rättssystem. Det är varje stats ansvar och skyldighet att se till att den egna befolkningens alla rättigheter skyddas, respekteras och uppfylls.
- 2. FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna var epokgörande men inte tillräcklig** eftersom den inte är juridiskt bindande för staterna. Därför arbetar FN fram konventioner som är juridiskt bindande för de stater som ansluter sig till dem. Det finns idag nio särskilt betydande konventioner för olika mänskliga rättigheter, de så kallade kärnkonventionerna. Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, CERD) var den allra första kärnkonventionen som togs fram 1965.
- 3. FN granskar återkommande hur stater följer sina internationella åtaganden.** Detta görs bland annat av kommittéer inom respektive konvention för de mänskliga rättigheterna samt i FN:s råd för mänskliga rättigheter (UNHRC).
- 4. Sverige granskades senast den 27 januari 2020 i FN:s råd för mänskliga rättigheter.** När Sverige granskas av FN bistår FN-förbundet med en parallellrapport som utgör underlag för granskningen, tillsammans med regeringens nationella rapport och information från FN:s människorättsmekanismer. Läs mer om FN-förbundets parallellrapportering på <https://fn.se/vi-gor/vi-granskar-och-paverkar/mr-radets-granskning-av-sverige/>
- 5. Ett av de områden som Sverige återkommande får kritik för är människors utsatthet för hatbrott och rasism.** I den senaste människorättsgranskningen fick Sverige totalt 300 rekommendationer, och en majoritet av dessa om rasistiskt motiverade hatbrott. Hatbrott är ett angrepp på de mänskliga rättigheterna och strider mot principen om alla människors lika värde och rättigheter. I Sverige möts utsatta grupper och individer av en utbredd rasistisk diskriminering, både i det offentliga rummet såväl som online och i media.

EN
BÄTTRE
VÄRLD

- 6. Nästan 7 av 10 anmälda hatbrott har rasistiska motiv.** Enligt den senaste hatbrottstatistiken från det Brottsförebyggande rådet har polisanmälda brott med hatbrottsmotiv ökat de senaste 10 åren (2008–2018). En majoritet av dessa har rasistiska motiv. FN:s rasdiskrimineringskommitté har kritiserat Sverige för att många etniska och religiösa minoriteter utsätts för hatbrott i Sverige. Den senaste hatbrottstatistiken (2018) från Brottsförebyggande rådet (Brå) visar att 4 865 anmälda hatbrott av totalt 7 090 hade rasistiska motiv. Detta anses vara en minimal uppskattning av polisanmälningar och ger inte en helhetsbild av förekomsten av hatbrott med rasistiska motiv eftersom alla människor som utsätts för hatbrott inte polisanmäler detta. Alla anmälningar som inkommer till polisen uppfattas eller registreras inte heller som just hatbrott.
- 7. FN kritiserar Sverige både för underrapportering och det existerande gapet mellan rapporterade fall av hatbrott och de som resulterar i utredning, åtal och strafföreläggande.** Enligt BRÅ:s senaste statistik polisanmäldes år 2016 ungefär 6 420 hatbrott och i juni 2019 hade endast 3 procent lett till uppgörelse. Nästan hälften av brotten, 49 procent, lades ner efter utredning och så många som 47 procent lades ned utan att en utredning hade inletts. Det behövs en ökad förståelse, kunskap och handlingskraft hos ansvariga myndigheter och i rättssystemet som leder till ökat förtroende för att anmäla utsatthet för hatbrott, ansvarsutkrävande, och rättvisa.
- 8. FN har uttryckt stor oro över ökade strömningar av rasism och intolerans runt om i världen.** Detta är särskilt oroväckande för utsatta minoriteter, grupper och individer i samhället men även för samhällen i stort. Det underminerar mänskliga och demokratiska värderingar, social sammanhållning, och gror en grund för våld, konflikt och hämmar fred och hållbar utveckling. De mänskliga rättigheterna går att återfinna i många av de 17 globala målen som världens länder antog år 2015 och som ska vara uppnådda till 2030. Mål 10 om minskad ojämlikhet handlar specifikt om att säkerställa lika rättigheter och möjligheter för alla och om att utrota diskriminering.
- 9. Alla människor har rätt till ett liv fritt från rasistisk diskriminering.** För att uppnå detta har alla har ett ansvar för att motverka rasistiska yttringar, både fysiskt och online, även om du själv inte är utsatt. Säg ifrån och stå upp mot rasism när du upplever att någon blir orättvist behandlad eller diskriminerad. Var med och sprid FN:s kampanj mot rasism #FIGHTracism.
- 10. Hit kan du vända dig om du blivit kränkt:** Förvaltningsmyndigheten, Polismyndigheten, Diskrimineringsombudsmannen, Justitiekanslern och Justitieombudsmannen. När du har uttömt alla nationella rättsmedel kan du vända dig till Europadomstolen och FN:s konventionskommittéer. Läs mer om mänskliga rättigheter och hur du går tillväga om du har blivit kränkt:
<http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/om-mina-manskliga-rattigheter-kranks>

FÖRDJUPNING: UNg AGENDA

Bjud in till ett digitalt eller fysiskt möte (om möjligt) där ni använder delar av eller hela UNg Agendas sändning från 12 november som underlag för en diskussion om vad ni i er FN-elevförening kan göra för att påverka för en bättre värld. Ni hittar sändningen här:

<https://fn.se/ungagenda/>

Programpunkter, tider samt förslag på diskussionsfrågor:

Hela programmet är 1 timme och 13 minuter långt.

- 00:00 Programledare Elias Aspudd och Veronica Sällemark inleder
- 05:10 Demokratiminister Amanda Lind om civilsamhällets roll och ungas engagemang
Förslag på diskussionsfrågor:
- Hur kan ni skapa förutsättningar för att fler ungdomar känner sig välkomna att engagera sig i er FN-elevförening?
 - Hur kan ni vara med och bidra till att fler ungdomar får praktisk erfarenhet av demokratiska redskap?
 - Finns det något ni kan göra för att minska glappet mellan politiska institutioner/beslutsfattare och ungdomar?
- 12.40 Samtal om ungas engagemang med Tajma Sisic från SSU och Ulla Lovcalic från LUF
Förslag på diskussionsfrågor:
- Hur ställer ni er till att politiska ungdomsförbund kommer till skolan? Vad finns det för fördelar? Finns det några nackdelar?
 - Skulle ni som FN-elevförening vara intresserad av att arrangera ett samtal med politiska ungdomsförbund? Vilka frågor skulle ni i så fall vilja lyfta?
 - Har coronapandemin påverkat ungdomars inflytande på er skola och i samhället? På vilket sätt? Vad skulle ni som FN-elevförening kunna göra för att säkerställa ungdomars inflytande?
- 22:15 Oscar Molander och 3 dansare uppträder
Förslag på diskussionsfrågor:
- Finns det någon estetisk uttrycksform ni skulle vilja använda er av i en aktion på skolan för en bättre värld? Vilka personer/program kan ni involvera i så fall? Vilket tema/vilken fråga skulle kunna lyftas i sammanhanget?
- 26:18 Samtal med Tsiko Khomasuridze om unga och demokrati
Förslag på diskussionsfrågor:
- Vad fick er att börja engagera er för en bättre värld?
 - Vad skulle ni vilja göra för att fler ska börja engagera sig för frågor i er närmiljö?

- Vilka initiativ skulle ni kunna starta för att få fler ungdomar att engagera sig för globala frågor? Se gärna <https://fn.se/intebarasnack/>
- Har ni någon idé på ett digitalt projekt ni skulle vilja genomföra tillsammans med en annan FN-skola eller ett av FN-förbundets systerförbund i andra länder?

Här hittar ni alla FN-skolor:

<https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=13gv3QEnXCf8tsYlnukcsi2co8kl&ll=60.28258392394123%2C18.62167244374997&z=5>

Här kan ni läsa mer om FN-förbundets samarbeten med andra FN-förbund:

<https://fn.se/vi-gor/vi-samarbetar-internationellt/>

36:10

Paus

39:13

Samtal om mänskliga rättigheter med Danny Lam, nättaktivist på instagramkontot @TNKVRT, Ellie Al-Kahwati, människorättsrådgivare på Svenska FN-förbundet och Isak Isaksson Hjortzberg, gruppchef för polismyndighetens demokrati och hatbrottsgrupp i Stockholm.

Förslag på diskussionsfrågor:

- Vad kan ni som FN-elevförening och övriga på skolan göra för att förebygga och motverka rasism och hatbrott?
- Finns det något ni skulle vilja förändra på skolan för att säkerställa att alla elever ska känna sig trygga och inkluderade?
- Hur arbetar skolan mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering? Finns det en plan och hur följer skolan upp den? Kan ni som FN-elevförening bistå i arbetet på något sätt? Här kan ni läsa om vad skollagen säger: <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/krankande-behandling-mobbning-och-diskriminering>

58:05

Samtal kring ungas engagemang med Årets FN-ungdom Felicia Sandin och Oscar Molander, artist och goodwillambassadör för Svenska FN-förbundet.

Förslag på diskussionsfrågor:

- Vad fick er att börja engagera er för en bättre värld?
- Vad skulle ni kunna göra för att fler skulle vilja engagera sig för en bättre värld?
- Om ni fick vara FN:s generalsekreterare för en dag, vilka frågor hade ni då velat satsat på? Kan ni omsätta era tankar till aktiviteter som ni i er FN-elevförening kan göra för att lyfta dessa frågor?

1:09

Avslutande ord från programledarna

MATERIAL

Från vecka 47 hittar ni allt material på portalen för FN-skola: www.fn.se/portalen Lösenord: tunisien.

Elevmaterial som finns på portalen: www.fn.se/portalen lösenord: tunisien

- Aktion FN för mänskliga rättigheter– elevmaterial (detta häfte)
- Affischen *Fight racism*
- Affischen *Installation*
- Affischen *Det faller mellan stolarna*
- Affisch till att marknadsföra aktionen
- Faktablad *10 fakta om mänskliga rättigheter*
- Sociala medier-kit för att sprida ert engagemang via sociala medier